

İNCELEMESİZ PATENT VE İNCELEMESİZ PATENTE İLİŞKİN HAKLAR

Başvuru sahibinin tercihinine göre incelemesiz Patent, İncelemeli Patent ve Faydalı Model koruması olarak üç çeşit patent koruması getiren 551 sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, patent verilme sistemi olarak iki usul düzenlemiştir. Bunlar; a) İncelemesiz Patent verilmesi b) İncelenerek Patent verilmesi'dir. Dolayısıyla, 551 sayılı KHK, başvuru sahibine iki sistemden birini seçmek olanağını vermektedir. Bu iki sistemde de başvuru ve başvurunun araştırılması aşamaları aynı olmakla beraber farklılık, tekniğin bilinen durumun aşılması ile ilgili rapora karşı üçüncü kişilerin görüşlerinin alınması ve bu görüşlerin başvuru sahibinin cevaplamasından sonra başlamasıdır. Nitekim, bu iki sistem sonucunda verilen patentlere farklı bir koruma sağlanması amaçlanmamaktadır.¹

551 sayılı KHK'da yer alan bu sistemlerden İncelemesiz Patent sistemi ile, KHK'nın 60. maddesine göre tekniğin bilinen durumu ile ilgili düzenlenen araştırma raporunu ve varsa üçüncü kişilerin araştırma raporuna ilişkin görüşlerini dikkate almaksızın, başvuru sahibinin raporla ilgili karşı görüşlerini bildirmesi için belirlenen süre dolduktan sonra, başvuru tarihinden itibaren yedi yıl süre ile geçerli olmak üzere, patent verilmesi öngörülmektedir.

551 sayılı KHK'nın 60. maddesine göre, Türk Patent Enstitüsü, incelemesiz patenti başvuru sahibinin talebi üzerine yedi yıl süreli olarak vermekte ve patentin verildiğini ilgili bültende ilan etmektedir. Verilen belge ile, patent sahibi 73. maddede bahsedilen patentten doğan hakları kullanabilmektedir. Nitekim, sözkonusu patent, buluşun tekniğin bilinen durumunun aşılmış ve sanayide uygulanabilirlik özelliğinin olup olmadığı incelenmeden verildiğinden, verilen bir patentin patent niteliklerini haiz olup olmadığı bilinmemektedir.

Ancak, bu hükme göre, inceleme işlemi patent başvurusu sahibi veya üçüncü kişilerin talebi üzerine, yedi yıl bekletilmeden de yapılabilir. Yedi yıllık süre içinde inceleme talebinin yapılması halinde incelemesiz verilen patent, KHK 62. madde hükmüne tabi olarak incelenerek verilen patente dönüşmektedir.² Bu halde koruma süresi de yirmi yıldır. Elbette ki bu halde patent şartlarının varlığı mutlak surette bulunmalıdır.

¹ YASAMAN, Fikri ve Sınai Mülkiyet Hukuku, Vedat Kitapçılık,2006,İstanbul, s.129

² "60.maddenin gerekçesinde; madde hükmüyle, inceleme işleminin patent başvurusu sahibi veya üçüncü kişilerin talebi üzerine yedi yıl bekletilmeden yapılabilme imkanı tanındığı, yedi yıllık süre içinde inceleme

Önemle belirtilecek bir husus şudur ki, İncelemesiz Patent Sistemi'nin getirilme amacı süresi daha kısa olan, daha hızlı, daha ucuz ve daha az külfetli bir işlem gerektiren bir korumayı getirmek, bu şekilde, özellikle mali kaynakları kısıtlı buluş sahiplerinin ve küçük işletmelerin buluşlarının koruma altına alınmasını teşvik etmektedir. Ancak, incelemesiz patent verilmesi işleminden, patent başvuruları hakkında herhangi bir inceleme olmaksızın, hiçbir inceleme yapılmadığının anlaşılması gerekir. Patent verilebilirlik şartları ile ilgili inceleme yapılmadan verilen patent için, patent verilmeden önce mutlaka bir araştırılma yapılmakta, bu araştırma sonucunda bir araştırma raporu düzenlenmekte, sözkonusu araştırma raporu yayımlanmakta, üçüncü kişilerin başvuru ve rapor hakkındaki görüşleri alınmakta, rapor içeriği ve üçüncü kişilerin görüşlerine göre başvuru sahibinin buluş konusunu değerlendirmesine ve gerektiğinde değişiklik yapmasına imkan tanınmaktadır. Bu halde, başvuru sahibine, kendi haklarının, patentin güvenilirliğinin tespit edilmesi, araştırma raporu ve üçüncü kişiler tarafından ileri sürülen görüşler karşısında buluş konusunun mevcut buluşlarla kıyaslanması ve buna göre karar verilmesi imkanı tanınmaktadır.

551 sayılı KHK'ya göre incelemesiz patent bir tescille sonuçlanmaktadır. KHK'nın 60. maddesi uyarınca verilen patente ilişkin belgeler, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporu ve bu rapora üçüncü kişiler tarafından verilen bütün görüşler veya patent isteminde yapılan değişiklikler, değişiklik tarihleri ile beraber, toplumun incelemesine açılır.

Yukarıda da değindiğimiz gibi, sözkonusu talepler patent sahibi veya üçüncü kişiler tarafından incelemesiz patent başvuru tarihinden itibaren en geç yedi yıl içinde yapılır. İnceleme için yapılan ücret veya masraflar, talebi yapan tarafından ödenir. Başvuru tarihinden itibaren en geç yedi yıl içinde inceleme yapılmasının talep edilmesi halinde 62. maddede düzenlenen incelenerek patent verilmesi hükümleri uygulanır. Bu bağlamda üçüncü kişilerin itiraz edebilmelerini sağlamak amacıyla incelemesiz patent için inceleme talebinin yapıldığına ilişkin bilgi ilgili bültende ilan edilir.³

talebinin yapılması halinde inceleme olumlu sonuçlandığında incelemeli verilen patent şekline dönüştüğü ve koruma süresinin yirmi yıl geçerli olduğu ifade edilmiştir." NOYAN, Patent Hukuku, Adalet Yayınevi,2009,İstanbul,s.266

³ Bkz. NOYAN, Patent Hukuku, s.266

Ayrıca belirtilmelidir ki, patentlerin incelenmesi görevi, Türk Patent Enstitüsü Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname'nin 12. maddesi uyarınca Türk Patent Enstitüsü'nün Patent Dairesi Başkanlığı'na verilmiştir.⁴

Sonuç olarak, 551 sayılı KHK ile düzenlenen incelemesiz patent sistemi işleyiş açısından çeşitli kolaylıklar sunmakta ve yedi yıllık koruma sağlamaktadır. Ancak inceleme talep edilip, olumlu sonuç alınması halinde yirmi yıllık bir koruma sağlamaktadır. Bu halde, incelemesiz verilen patentte, başvuru sahibi kendisinin veya zarar gören üçüncü kişilerin talebi üzerine yapılan patent incelemesi sonucunda alınan inceleme raporuna göre patent şartlarını içeren “yeni, tekniğin bilinen durumu aşılmış ve sanayiye uygulanabilen buluş”un var olduğu anlaşılırsa, 551 sayılı KHK'nın 73. maddesinde bahsedilen haklardan yararlanabilir. Fakat, inceleme talebi yapılmamış, inceleme sonucu inceleme raporu olumsuz gelmiş veya incelenmemiş bir incelemesiz patent sahibinin, 73. maddede bahsedilen patentten doğan haklardan yararlanması mümkün bulunmamaktadır. Dolayısıyla, inceleme raporunun olumsuz olması halinde incelemesiz patent sahibinin bu haklardan yararlanması mümkün değildir. Bu bağlamda, zarar gören üçüncü kişilerin de incelemesiz patentin hükümsüzlüğünü mahkemeden talep etmeden önce, incelemesiz patentin incelenmesini talep ederek, buluşun patentle korunup korunmayacağını tespit ettirmeleri gerekmektedir.

⁴ 551 sayılı KHK'nın geçici 2. maddesine göre; sözkonusu işlemlerin yürütülebilmesi için gerekli teşkilat kuruluncaya kadar, raporların hazırlanması işi “Milletlerarası Niteliği Tanınmış Araştırma Kuruluşları”na yapılacaktır. TPE'nin iş anlaşması yaptığı kuruluşlar, Türkiye'ye yapılan başvuruları başvuru sahibinin seçimine bağlı olarak tekniğin bilinen durumun aşılması ve patent verilebilirlik kriteri açısından esasa ilişkin incelemeyi yapmaktadırlar. Bkz. SEVGİ Levent, Türkiyede Patent Alımı Üzerine, 2004 CBT 893

KAYNAKÇA

NOYAN, Patent Hukuku, Adalet Yayınevi, 2009, İstanbul

SEVGİ Levent, Türkiyede Patent Alımı Üzerine, 2004 CBT 893-makale

YASAMAN, Fikri ve Sınai Mülkiyet Hukuku, Vedat Kitapçılık, 2006, İstanbul

551 sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname